

PYSANKY. PAASEIEREN 'BESCHRIJVEN'

Pieter Neirinckx - Pysanky-eieren in allerlei formaten en ontwerpen

Video Report VOF Genk - Pysanky-paaseieren leren tekenen

'Pysanky', de traditie van het beschilderen van paaseieren -of beter gezegd: het 'beschrijven' van die eieren- is heel levendig onder Oekraïners. Met Pasen worden tientallen zorgvuldig gedecoreerde eieren, die wensen symboliseren, weggegeven aan familie en vrienden. Traditioneel wordt er na kerstmis begonnen met pysanky te beschrijven, en in de maanden tot Pasen worden verschillende eieren tegelijkertijd afgewerkt.

Een 'simpel' ei kan op 2 à 3 uur tijd klaar zijn (exclusief de droogtijd), maar meestal duurt dit veel langer, afhankelijk van de details en het aantal gebruikte kleuren. Pysanky is dus een ideale winterse bezigheid!

Werkwijze

Pysanky bestaat, heel beknopt omschreven, uit volgende stappen .

1. Een ruwe indeling maken met potlood
2. met een speciale pen (kystka) met bijenwas afdekken wat niet in een bepaalde kleur mag gekleurd worden (zie volgende stap)
3. het ei in een verfbad onderdompelen, waarbij de niet bedekte delen die kleur krijgen
4. het ei laten drogen
5. stappen 2 tot 5 herhalen per kleur (van licht naar donker), tot het ei helemaal ingekleurd is
6. het verwijderen van de was (door de was te smelten boven een kaars en af te vegen)

Pysanky wordt al eeuwenlang gebezigd in Oekraïne. Veel mensen hadden en hebben daar immers kippen en bijen, die eieren en was opleveren. De **kleurstof** werd vroeger vaak zelf gemaakt van ajuinen, rode kool, spinazie..., maar dat was een tijdsintensief werkje.

Ik gebruik tegenwoordig speciale verfloeders, die laat ik overkomen uit Amerika of Canada. Want gewone verf is niet altijd even geschikt. Zelf heb ik geen kippen, dus moet ik rekenen op anderen om aan eieren te geraken. Eieren in de winkel kopen kan niet, want daar staat een stempel op.

In mijn ouderlijk huis in Houthalen, begon ik, dankzij de hulp van mijn zus en moeder, rond mijn 14de zelf met pysanky. Vijftig jaar later kent het beschrijven van eieren nog maar weinig geheimen voor mij. Ik heb een **verzameling** van zeker 1.000 eigen pysanky, in alle maten (van struisvogeleieren tot mini-eitjes van krielhaantjes), met diverse kleuren en met vele uiteenlopende thema's. Ik heb tientallen boeken over het

thema en neem jaarlijks deel aan drie tot vier tentoonstellingen in binnen- en buitenland. Zo staan er zelfs meerdere van mijn pysanky-eieren in een catalogus over de tentoonstelling 'Pasen en het ei', naast een bijdrage over Fabergé-eieren. Rond de paasperiode haal ik een deel van mijn verzameling uit de kast en worden de eieren op verschillende manieren gepresenteerd.

Door het geven van **workshops** probeer ik de traditie bekend te maken en in leven te houden in ons land. Af en toe verkoop ik wel eens een ei (om met de opbrengst nieuw materiaal te kopen), maar ik vind het heel moeilijk om afscheid te nemen van mijn eieren...

**Gebaseerd op de originele tekst van Pieter Neirinckx.*

**Deze inzending kadert binnen het project Beleving. 100 levende gebruiken en tradities in Limburg. Een initiatief van het Limburgs Volkskundig Genootschap, in samenwerking met ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw, Werkplaats immaterieel erfgoed, Openluchtmuseum Bokrijk, Heemkring Vaart, Haspengouw. TV vzw, Academie voor Streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg.*

INZENDER

Loeba Rozak
<http://pysanky.be/>

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken
Ambacht, vakmanschap en techniek

TREFWOORD

#levensbeschouwelijk gebruik #techniek